

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus Practicus De Casibus Summo Pontifici, Episcopis, Et Praelatis Religionum Reservatis

Kiene, Johann Georg

Constantiae, 1629

Caput I. De Veneficiis, Incantationibus, Sortilegiis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42214

Caput I.

De Veneficiis, Incantationibus, Sortilegiis.

Synopsis.

- I. *Acceptio Veneficii.*
- II. *Procuratio veneni.*
- III. *Maleficium.*
- IV. *Astrologia iudiciaria.*
- V. *Divinatio.*
- VI. *Sententia S. Thomae.*
- VII. *Usus carminum à Dæmone doctus.*
- VIII. *Questio de solutione maleficii.*
- IX. *Obligatio malefici.*
- X. *Diversitas sortilegiorum.*
- VI. *Sortes diuisoriae.*
- XII. *Sortes consultoriae.*
- XIII. *Quae officia sorti committenda.*
- I. *Et si Veneficium proprie signis.*

gnis.

gnificet Veneni procurationem, seu propinationem, hic tamen sumi potest, ac debet etiam pro eo Maleficio, quo quis ope Dæmonis alteri nocumētum adfert, seu priuando vitâ, seu morbu inferendo, aut quocunq; tandem modo officiat. Et cum hæc Maleficiorum noxa omnibus Christianis extreme veniat abominanda, vt plurimum tamen sanctitatem & perfectionem Religiosi status dedecet. *Vide Delrium. tom. 2. Disquisitionum Magicarum lib. 3. q. 1. fuse disputantem quibus & quot modis maleficium parare contingat. Et Cyprianum Lectione Patreni. 13.*

II. Ea propter incidunt casum reseruatam. 1. Religiosi, qui venenum procurant & propinant, etsi Veneficium careat omni labe Magiæ, neque mors, aut morbus, v. g. ob veneni imbecillitatem non sequatur, sed omnino
suffi-

sufficit venenum poculo aut fer-
culo commixtum, ac adplicatum
fuisse 2. Qui usurpant opera magi-
ca. (vulgò Maleficia nuncupari
solita.) [A] ad nocendum ope
Dæmonis, quo cura tacitum, vel
expressum inière pactum parata,
aut reperta. 3. Vtentes operâ Ve-
nifici. 4. Astrologi ex motu a-
strorum libertatem [B] arbitriū
metientes : aut ea pro certo e-
uentura esse prænuntiant, quæ
non causam necessariam, sed li-
beram habent. 5. Chiromantici
ex lineamentis manuum, vel
spatulâ infectis futura prædi-
cunt de bona aut mala fortuna
animo nimirum firmiter creden-
di dictis non ob curiositatem, aut
irrisum. *Ex Constit. Sixti V. quæ
incipit : Cæli & terra creator Deus.
Scoria. Theorem. 65. & sequenti-
bus.*

III. Maleficiū esse Magiæ species
quo

quo aliquis ope Dæmonis alteri
 damnum parat: si enim desit pa-
 ctum cum Dæmone morbus ex
 venenato, v. g. poculo pra bito se-
 cutus, non minùs Maleficio quam
 Homicidium ferro patratum, aut
 latrocinium carebit. Efficiens cau-
 sa nec est Deus permittens, neque
 Dæmon perficiens, neque prava
 denique Malefici consentientis &
 cooperantis libera voluntas (ista
 equidem in maleficio debent con-
 currere) quod sine Dei permisso
 nihil damni Dæmon queat infer-
 re: Neque Dæmon conerit, id
 quod à Deo permittitur, confice-
 re, nisi maleficus in maleficio
 consentiat, sed instrumenta, mate-
 ria, v. g. puluerum, herbarum, fe-
 stucarum, afflatus &c. quæ ad no-
 cumentum concurrunt. *Delirio cit.*
q. 1. cum aliis.

IV. Astrologia iudiciaria à li-
 bero arbitrio effectus pendentes,
 aut

aut casus fortuitos prædicens superstitionis arguitur, & omni iure prohibetur, ac tacito cum Dæmone fœdere nititur in diuinando: proinde vsus illius est lethalis, v. g. cum prædicatur conditio vitæ, sponsæ status, matrimonium cum opulenta contrahendum, mortis genus. Et sicut Astrologia naturaliter coniectans ex astrorum aspectu, v. g. natiuitatis punctum, temperamenta & propensiones hominis (manendo intra certæ coniecturæ limites) est licita, ita etiam Chiromantia, utpotè Physiognomiæ pars, quæ ad Philosophiam naturalem spectat, erit licita, quatenus ex corporis dispositione & membrorum habitudine & proportione probabiliter coniectari queat de animi affectibus, ingenio, corporis temperie, bona, aut mala valetudine. Physiognomia verò & Chiromantia Astrologica

gica

gica itidem omni iure damnatur: quippe multas vanitates continet, prædicendo nimirum ex aspectis humani corporis partibus prosperos, aut aduersos hominis euentus: quod nihil horum ex corporis dispositione pendeat. Sanchez. l. 2. Moral. c. 33. fusè.

V. Diuinationo coniuncta cum explicito Dæmonis pacto semper est mortalis, nec aliquem ignorantia excusare potest, quod res ipsa per se malitiam importet, etsi verò Diuinationo cum implicito pacto de se itidem mortalis sit, nec paruitas materiæ excuset, quod usurpatione cognitionis Deo reseruatæ ex se sit admodum grauis, tamen propter ignorantiam à mortali excusare potest (si nec affectata nimium nec adeò crassa est) diuinantem quod huius malitia non ita liquido pateat. Idem eie.

VI. Optima est doctrina S.

TPD

Thomæ dicentis · si aliquod instrumentum, v. g. herba radix, puluis &c. assumatur, qui naturaliter possit effectum producere, aut prænuntiare, vt quandoque prudenter ex auium volatu, aliisque rusticorum obseruationibus contingit, tunc diuination seu curatio non est arguenda superstitionis: si non possit, liquidò arguitur superstitionis, quia v. g. herba, puluis, verba etiam Sacra, tunc non vt causa veluti ad talem effectum improporcionata, sed potius vti signum adplicantur, quod si non ipse diuinans, aut benedicens (abusiue) cum Dæmone pactiōnem icit, saltem parens aut abauia huiusmodi verba sub certis precibus, formulis, aut situ corporis à Dæmone proferre edocta, quæ posteris tradidit, fecit. 22 q. 96. a. 2. ad 3.

Nec obstat huiusmodi Diuinatores

tores aut Curatores superstitiosos non intédere aut dicere se implorare opem Dæmonis, aut in eam confidere, quod satis sit ad tacitam invocationem hisce vanis ad cognitionem, aut curationem improprietatis vti, quæ vim humanam, aut vires verborum superant, & secretam Dæmonis opem arguuntur adnexam habere, quod utilitatem suam ista media ab interuentu & auxilio Dæmonis consequantur. *Suar. t. 3. de Religione. l. 2. de Superstitione. c. 9. num. 13. Sanchez. cit. c. 38. num. 4. cum aliis.*

VII. Incidunt in casum reservatum qui vsurpant verba aut carmina quædam autore Dæmone ad morbos gignendos, aut curandos, ludicra, vel terriculamenta cienda, composita: aut alias verborum formulas, quibus Dæmon invocatur aut cogitur ad compar-

ren-

rendum, aliquid significandum, v. g. furtum, furem, aut thesaurum absconditum, morbigenus, medicinam, aut à quo maleficium impositum, quibus mediis tollendū aut faciendum eiusdem operâ tacite, vel expressè rogatâ: nec non qui incantatoris operâ vtuntur, v. g. ad amatorium maleficium, quo quis in amorem, Venerisque furias protrahitur.

VIII. Quæres vtrum maleficium maleficio liceat solvere: Resp. I. Nunquam licere maleficium maleficio solvere, id est, damnum à maleficis illatum per superstitionis medium diuinationis dispellere, aut magica signa, ligaturas, nodos, volumina capillorum tollere, quamuis etiam ad id se paratum offerat diuinator, cum hoc sit intrinsecè malum, propter vsum magicæ artis promanantis ab expressa, vel tacita Dæmonis inuocatione

catione ad effectum obrinendum, a deo que nulla ratione bene fieri potest, ergo nec petere, nec consentire maleficiatus debet, aut potest vt taliter soluat; licet tamen maleficum interrogare, an maleficium naturali, licito que medio solui, aut tolli queat. Resp. 2. Cuique fas esse tollere & destruere signa magica absque maleficio, vbi inueniuntur etiam malefico: v. g. intercessit pactum cum Dæmone, vt quamdiu ligatura sub dimine defossa iaceat, tam diu duret nocumentum, quâ ablata cesseret etiam infestatio: talem ligaturam tollendo maleficus, aut quisquis alius non peccabit, sed bene facit, quod per ablationem ligaturæ cotemnatur Dæmonis commercium & pactum destruat. Quapropter bene Scotus apud Lessum l. 2 c. 44 num. 36. Potest, inquit, quisque conuenire maleficum

cum

cum & rogare, pecuniâ ab illo extorquere, vt ligaturas, quas habet sepultas, suspensas, aut alibi asservatas, inde dimoueat, quia illud maleficum facere virtus est.

IX. Resp. 3. Tàm maleficum, quàm alios obligari signum maleficii demonstrare, vt destruat: Ille ex iustitia, si damna intulit, hic ex charitate, adeòque maleficus cogi potest à Iudice, ad signum destruendum si queat naturali medio, & ad illata damna compensanda, Cuius etiã corpus benè abluitur crinesque abraduntur, nè illis latens pacti Dæmoniâci signum tormentorum sensum impediat.

Resp. 4. Si maleficatus probabiliter credat maleficum vsurum licito medio, aut dubitat, imò scit præ malitia malo, dum licito posset, vsurum, nihilominus in
gravi

gravi necessitate maleficum consulere rogareq; licet, vt iuuet soluatque ligaturam &c. Quod naturali aut licito medio nequeat destrui vel prodesse, confugiendum ad preces, signum Crucis, res benedictas, Inuocationem SS. nominum Iesus & Maria &c. & patienter ferendum instar Iobi. *Vide Delr. l. 6. c. 2. q. 3. s. 3. & Less. 20. de Iust. c. 44. dub. 5.*

X. Incidunt VII Qui sortilegia tam diuisoria & consultoria, quam diuinatoria adplicant: aut sortilegi operam implorant. *Iuxta s. Th. 2. 2. q. 95. a. 8.* Sortes proprie sunt cum aliquid eo fine agitur, vt eius considerato euentu aliquid efficiatur aut innotescat, & trifariam diuiduntur. 1. In Diuisorias; vt cognoscant sortientes quid cuique competat in electionibus controuersis. 2. In Consultorias: quibus diuina voluntas exquiritur, vt

pareat

pateat quid in aliquo negotio faciendum aut sit cauendum 3. In Diuinatorias : quando per eas inquiritur de futuris euentis v. g. ex tali taxillorum casu prosperitas, aut infælicitas.

XI. Diuiforiæ sortes , stando iuri naturæ, non sunt prohibitæ, imò in plerisq; rebus licitæ, si nimirum euentus à casu, vel ex peculiari Dei prouidentiâ expectetur : sic hæreditas per sortem diuisa, contractus & sponsionis & sortium (dum partes inter se consentiunt, vt penes illum sit res, de qua litigatur, vel electio cui sortium casus fauerit) sortitio militum de inuadendo oppido, aut cum plures rei mortis existunt, & dux, vt clementiam cum disciplinæ rigore exerceat, illos castigare, aliis parcere cupit ob fælicitatem sortium: præterea tempore pestis, aut naufragii quis Sacerdotum in ciuitate

L

aut

aut à naui debeat eiici, est licita,
& maximè ad dirimendas de re-
bus ciuilibus lites.

XII. Consultoriæ regulariter
sunt illicitæ, nisi in eo euentu, vt
ad Deum cum reuerentia & bona
spe sortes à Deo moderandas,
confugiatur alioqui valde pericul-
osum est, quod tacitè Dæmon
se immiscere & homines possit
decipere. Diuinatoriæ sunt illi-
citæ & superstitiosæ, quod la-
tentis veritatis manifestatio, vel
consilii directio non à Deo sed
Dæmone tacitè vel explicitè ex-
petatur. Et damnantur *in Cap: Si
quis Episcopus. & Cap. Sortes. 26. q.
5. & in Motu proprio Sixtus 5. con-
tra Astrologos* Solent etiam for-
tium aliquæ dici speculatiuæ,
quæ rei latentis cognitioni dun-
taxat deseruiunt v. g. quis tri-
umphaturus sit, aut Consul,
Abbat

Abbas futurus : aliæ dicuntur
 practicæ, cum diriguntur ad ali-
 quid agendum, vt manifestatus
 fur aut homicida queat puniri,
 quæ præter superstitionis mali-
 tiam continent insuper iniusti-
 tiam, infamationem proximi
 & iniustam punitionem, quod
 v. g. non legitimè proberetur de-
 lictum.

XIII. Collige. 1. Nulla of-
 ficia etiam sæcularia regulariter
 sorte distribuenda, sed confe-
 renda maximè idoneis esse, quos
 examen non cæca fors proba-
 uit, nisi mittantur inter æqua-
 les, aut æquè idoneos ferè. De
 electione per sortes ad officium
 aut beneficium Ecclesiasticum &
 dignitatem prohibitâ constat ex Cap.
Ecclesia de sortilegiis sub finem vbi in-
 definite sortium vsus in electio-
 nibus perpetua damnatur lege.

L 2

Sic

Sic cum duo æquali electorum numero ad beneficium aut dignitatem v. g. Prælaturæ, Decanatus sunt electi, non licebit electionē alterutrius sortibus terminare, nisi fortè permittatur vltus sortiū in aliqua Religione approbata ex speciali constitutione A. 2. Huiusmodi diuinationum, maleficiorum vsum non esse sub excommunicatione ipso facto incurrendā proscriptum, adeòq; in diuinatores, sortilegos, maleficos quā laicos quā Clericos non latam sed ferendam excommunicationem per se statui. [A] *Vide plura apud Less: l. 2. c. 43. de superstitione dub. 9. Sanch. cit. c. 38. cum aliis, & Statuta nostra Dist: 4. c. 5. de electione Abbatū.* [B] *ita probabilior apud Sanch. cit. n. 38. lege Suar to. 1. de Relig. l. 2. de Superstit. c. 19. ubi contrarium videtur propugnare.*

Caput